

Kako izbjeći manipulatore

NAKLADNIK

Poetika j.d.o.o.

Božidara Rašice 1, Zagreb

e-mail: infopoetika@gmail.com

ZA NAKLADNIKA

Katarina Uskoković

UREDNIK

Davor Uskoković

PRIJEVOD

Dubravka Celebrini

LEKTURA

Mirjana Paić-Jurinić

KOREKTURA

Jelena Pataki

GRAFIČKO OBLIKOVANJE

Blid

PRIPREMA NASLOVNICE

Studio 2M

TISAK

Znanje d.o.o.

Zagreb, rujan 2021.

NASLOV IZVORNIKA

Pourquoi trop penser rend manipulable

© Guy Trédaniel Éditeur — Paris 2017

Cover design: Joanna Wasilewska

Cover design © 2021 JK Wydawnictwo

© za hrvatsko izdanje Poetika j.d.o.o., 2021.

Sva prava pridržana. Ova je knjiga zaštićena autorskim pravima i ne smije se ni djelomično reproducirati, pohraniti u sustavu za reproduciranje, niti prenositi u bilo kojem obliku i na bilo koji način bez pismenog dopuštenja izdavača.

ISBN 978-953-49519-3-4

CIP zapis je dostupan u računalnome katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 001105845.

CHRISTEL PETITCOLLIN

Kako izbjeći manipulatore

Za one koji beskonačno analiziraju

POETIKA

Sadržaj

Predgovor	9
Uvod.....	11

1. DIO

KRAJNJE STEREOTIPAN PROFIL MANIPULATORA 25

1. POGLAVLJE: MASKA I ČETIRI UZICE. 29

Manipulatorove četiri uzice	39
-----------------------------------	----

2. POGLAVLJE: MODUS OPERANDI S POMOĆU TRI KLJUČA I U TRI FAZE 55 |

Drama u tri čina	66
------------------------	----

3. POGLAVLJE: TKO SU MANIPULATORI? 71 |

Balavac, mangup ili hulja?	71
Mišljenje sažeto u tri rečenice	76
Sve ovisi o mentalnoj dobi	79
Uzroci mentalne fosilizacije	82
Mogu li se promijeniti?	87
Kako prepoznati manipulatora?	92
Povjerenje za povjerenje.....	102

2. DIO

POSEBNOSTI OSOBE KOJA PREVIŠE MISLI. 105

4. POGLAVLJE: ČISTO NEUROLOŠKE ZNAČAJKE 109 |

Hiperestezija	109
Razgranato kompleksno mišljenje	114
Potreba za kognitivnim zatvaranjem	115
Disfunkcionalnost izvršnih funkcija visoke razine	117

5. POGLAVLJE: HIPEREMOTIVNOST	119
Shvatiti svoje emocije	119
Užitak je dovesti u red emocionalne oluje!.....	123
Hiperempatija	136
6. POGLAVLJE: POTREBE IZNIMNOMISLEĆIH MOZGOVA	139
Potreba za povezivanjem.....	139
Potreba za kompleksnošću.....	142
Potreba za smislom	146
Afektivna ovisnost.....	148
7. POGLAVLJE: KAD SE SRETNU DVA SUPROTNA SVIJETA	153
Veliki nesporazum oko projekcije	153
Dva svijeta, dva teritorija, dvije karte.....	157
Iznimna komplementarnost u funkcioniranju.....	162
Tablica komplementarnosti.....	170
3. DIO	
ČVRSTO SE POSTAVITE, NEMA TRPLJENJA NI PODRŽAVANJA..	173
8. POGLAVLJE: OD ULOGE ŽRTVE DO ULOGE SUDIONIKA.....	177
Poruka i glasnik.....	178
Uloga odvjetnika	180
Opasni idealizam	181
Sublimiranje ružnoće	183
Posljedice vaše susretljivosti	185
9. poglavlje: Traumatična amnezija?	193
Pozitivna dezintegracija.....	195
Valovi osvješćivanja.....	196
Roditelj kao božanstvo	198
Skriveni nalozi	199
Zaštitnici agresori	200
Međugeneracijsko prokletstvo	200
Otpor iznimnomisleće osobe	202
10. poglavlje: Što više nikada ne smijete učiniti	205
Igrati se spasitelja.....	205
Stalno davati i ništa ne primati	206

Nalaziti mu opravdanja i pokušati ga shvatiti.	207
Pokušati se boriti.	208
Pustiti ga neka radi što želi.	209
Vjerovati da će se promijeniti.	209
Naivno i pretenciozno osjećati krivnju.	210
Biti otvoren i opravdavati se.	210
Prihvatiti da budete nesretni.	212
11. poglavlje: Novi mentalni parametri da biste postali asertivni.	215
Upoznajte i definirajte sebe.	216
Slušajte svoju unutarnju mudrost.	218
Postavite zabrane i uvedite neotuđiva prava.	219
Univerzalno neprihvatljivo ponašanje.	220
Pod hitno naučite biti nepristojni i nedosljedni.	223
Ne bježite od odgovornosti.	227
12. poglavlje: Tehnike samopotvrđivanja najviše razine.	229
Što otežava samopotvrđivanje u odnosu na manipulatora.	230
Zaključak.	239

Predgovor

Dragi čitatelji koji previše mislite, prije nego što počnete čitati ovu knjigu željela bih vam skrenuti pozornost na jednu stvar.

Kao što sam vam imala prilike reći u *Kako manje misliti* i *Kako bolje misliti*, znam da ljudi koji previše misle knjigu najradije samo prelistaju i odmah prijeđu na dio za koji smatraju da se odnosi na njih, preskačući ono za što im se čini da je dosadno.

Takav postupak može biti primjeren za čitanje mnogih knjiga, ali ne i za one koje imaju “terapeutsku” funkciju. Knjigu sam koncipirala tako da proces osvješćivanja provedete s pomoću niza kočnica. Za vas sam osmislila logičan slijed koji će vam omogućiti da se konačno oslobodite svega zbog čega ste podložni manipulaciji. Budete li preskakali pojedine etape, moglo bi se dogoditi da burno reagirate na neki sadržaj ili na neke odlomke jer nećete znati zbog čega nešto tvrdim. Ako vam nedostaju određeni elementi, neke korake u razumijevanju jednostavno ne možete poduzeti.

Zbog toga vas molim da, jednako kao knjige *Kako manje misliti* i *Kako bolje misliti*, i ovu knjigu pročitate slijedeći put koji sam osmislila upravo za vas. Tako ćete od nje imati najveću korist.

Pa krenimo! Ugodno čitanje!

Uvod

Već dvadeset četiri godine bavim se žrtvama manipulatora, proučavam postupanje jednih i reakcije drugih, mehanizme koji povezuju žrtvu i predatora, a prije svega, istražujem koji bi elementi žrtvama mogli pomoći da se oslobode utjecaja manipulatora.

Sve te godine trudila sam se razotkriti osobnost manipulatora, a onda i njihovih žrtava, kako bih napokon proučila komponente neobične veze koja ih spaja. Tijekom konzultacija svoja sam zapažanja produbila i upotpunila, a pretpostavke pobila ili potvrdila. Kad sam bolje shvatila komponente kompleksnog mišljenja, uspjela sam bolje shvatiti i kako se manipulatori namjerno ili nagoniski koriste vašom mentalnom paučinom da od nje satakaju svoju zamku. Zapanjila me komplementarnost u funkcioniranju. Na primjer, hiperestezija jednog i osjetilni napad onoga drugog (poslije ću vam to podrobnije objasniti!), ili bolesna potreba za razumijevanjem kod jednog i odbijanje da to objasni (jednako bolesno) kod drugog, ili pak potreba

za mirom i skladom kod jednog spram potrebe za sukobljavanjem i stalnim nadmetanjem kod drugog...

Tim sam se zapažanjima bavila u pet knjiga: tri su o mentalnoj manipulaciji, a dvije o fenomenu kompleksnog mišljenja, koje sam nazvala “iznimnim mišljenjem” (za razliku od iznimne darovitosti, u čemu se mnogi ljudi koji previše misle ne pronalaze).

Te su knjige međusobno povezane, a napisala sam ih ovim redosljedom:

- *Pobjegnite od manipulatora: rješenja postoje!*
- *Kako manje misliti: za one koji beskonačno analiziraju*
- *Razvod od manipulatora: posao s punim radnim vremenom*
- *Djeca manipulatora: kako ih zaštititi?*
- *Kako bolje misliti: za one koji beskonačno analiziraju*

U knjigama o manipulatorima, cijela poglavlja posvećujem profilu žrtava. U knjigama o iznimnom mišljenju, pak, cijela poglavlja posvećujem tome da iznimnomislećima objasnim kako zbog sugestivnosti svog kompleksnog mozga moraju biti na oprezu.

U cjelini gledano, čitanje tih knjiga funkcioniralo je onako kako sam željela: mnogi od vas izvukli su se iz manipulativne situacije. A još više vas pomirilo se sa svojim kompleksnim i razgranatim mišljenjem i vratilo

povjerenje u sebe. Potvrdili ste mi: “Uf, preporodio sam se!” No za mnoge od vas, smirenje je bilo kratka vijeka.

Postoji, naime, jedna objektivna činjenica: čak i ako su se uspjeli otrgnuti od njihova utjecaja, čak i ako su podrobno razotkrili njihove mehanizme, iznimnomisleći su i dalje pravi magnet za manipulatore. Shvatili su, znaju, pa ipak... kao da im nedostaje neki element, spasonosna kočnica koja bi ih konačno zaštitila od mentalne manipulacije. Neki su tu kočnicu pronašli, ali malo ih je. Oni mi kroz smijeh govore da izdaleka mogu prepoznati manipulatore i njihova silna lukavstva, ali da se sada manipulatori njih boje. Nažalost, ostali kao da pate od amnezije. Informacija se rastopila i nekamo nestala. Opet treba krenuti ispočetka.

Dovoljno dugo radim sa žrtvama manipulacije tako da često imam priliku nakon nekoliko godina ponovno vidjeti svoje stare klijente. Svojedobno sam im pomogla da izađu iz destruktivnog odnosa, no imaju potrebu doći na konzultacije jer su opet upali u istovrstan odnos. Kao da žele da ih bockanjem podsjetim na to. Jako sam iznenađena brzinom kojom ljudi koji previše misle “zaborave” na to da postoje manipulatori. Veseli, privlačni, puni povjerenja, oni iznova skreću u humanističke vode i u odnosima opet ispisuju bjanko mjenice. Odbiju li priznati tu neugodnu činjenicu, iznimnomisleći postaju idealan plijen za sljedećeg predatora kojeg će sresti na putu.

Francine mi je prije nekog vremena došla zbog problema na poslu koji su izravno povezani s time što ne

prepoznaje svoj iznimni način mišljenja. Kada je shvatila tko je i kako funkcionira, to joj je omogućilo da se prilagodi kolegama i da potraži posao koji joj najviše odgovara. Nakon dvije godine se vratila, objašnjavajući mi da je napokon dobila to zanimljivo mjesto o kojem je sanjala, ali da u novom uredu “stvari ne idu baš najbolje”. Ima naime “specijalnu” šeficu, “vjerojatno ne baš stručnu”, kako smatra. Francine je vrlo brzo postala predmetom ismijavanja među novim kolegama koje “nesposobna” šefica neopravdano brani kod nadređenih. Slušajući je, postaje mi jasno da je nova šefica prava manipulatorica koja na Francine namjerava prebaciti odgovornost za sve što u uredu ne funkcionira dobro. Također mi se učinilo da očito uživa u njezinu porazu, a da najviše od svega uživa u tome da je izruči kao plijen svome timu, poput muhe koju će gurnuti u paukovu mrežu pa gledati kako je ovaj proždire. Iznosim joj svoju hipotezu. Francine ne shvaća i nastavlja: ovoga ljeta ista ta šefica, specijalistica za nepromišljene odluke, odjednom odluči potpuno promijeniti proces rada, i to kao slučajno, upravo prije nego što će otići na odmor. Upozoravam Francine da ju je šefica, nju koja je tek počela raditi, ostavila da sama rješava izazovan zadatak, i to s timom koji joj nije naklonjen. Francine joj na to staje u obranu: “Ma ne, ona ne manipulira! Nije shvatila koliki je to posao i nije imala predodžbu o tome koliko se kolege neprijateljski odnose prema meni.” Ostala sam zapanjena. Duboko sam udahнула i rekla joj: “Čujte, trebam vas. Moram

što prije napisati knjigu u kojoj ću objasniti zašto su iznimnomisleći omiljene žrtve manipulatora. Imali ste supruga manipulatora. Vi dakle znate tko su ti ljudi i kako funkcioniraju. Prema svemu što ste mi rekli o svojoj šefici, prema vama se ophodi izrazito neugodno. Sada mi recite, kako to da ne vidite da manipulira?” Moje je pitanje Francine jako iznenadilo. Izgledala je kao da je izašla iz hipnoze. Nešto je promrmljala, uznemirena i zbunjena. Na sljedećoj seansi, Francine se “probudila”. Prisebna je, pozitivna, čvrsto ustrojena. Nije ostalo ni traga od hipnotičkog stanja s prethodne seanse. Rekla mi je da je razmislila i da imam pravo. Potvrdila je sve one opasne i kritične točke koje sam istaknula. A onda mi je objasnila, točku po točku, da planira na sljedećem sastanku iznijeti čvrstu obranu. Mogla sam se samo složiti s njezinim planom. Kad iznimnomisleća osoba napokon odluči stvarno se obraniti, sve što predvidi na svom je mjestu! Također mi je potvrdila da se osjećala kao da je pod hipnozom.

Prije dvije godine Eric je uz mnogo poteškoća napustio ženu koja je bila velika manipulatorica i još uvijek se ne može u potpunosti osloboditi pritiska njihove petnaestogodišnje kćeri kojom se majka koristi za svoje ciljeve. U početku je izgledalo da ga nova partnerica podržava u nastojanju da uspostavi dobar odnos s kćeri. Međutim, malo-pomalo, i ona se pokazala kao manipulatorica. Počela se nadmetati s tinejdžericom i tako dodatno pogoršala Ericov odnos s kćeri. Sve što Eric i ja započnemo kako bi

se odnos oca i kćeri popravio, njegova partnerica sustavno potkopa, a njezine reakcije i govor postaju sve luđi. Eric nije u stanju priznati da je i drugi put pogriješio. Pronalazi tisuću izlika da opravda vrlo neugodno ponašanje svoje partnerice, da bi mi na kraju poput krivca priznao: sve on to zna, ali voli je. Ne može je napustiti.

Jean-Paul je u brakorazvodnom postupku imao nebrojeno mnogo prilika osjetiti zloću i pohlepu bivše žene. Prepoznao ju je u opisu manipulatora u mojim knjigama. No čini se da sustavno zaboravlja s kim ima posla te se prema njoj ponaša kao da je pouzdana, razumna i dobronamjerna osoba. Svaki put kad se suoči s novom podlošću, kao da padne s Marsa. Jean-Paul je direktor tvrtke. Zaposlio je mladića čija ga je životna priča dirnula te mu je odlučio “pružiti novu priliku”. Ubrzo je uvidio da mladić često izostaje s posla i da ima slab promet, što je dovelo do velikog nezadovoljstva ostalih zaposlenika. Jean-Paul ne želi shvatiti da ima problem. Da, naravno, momak je nagao i težak, ali Jean-Paul je uvjeren da vlada situacijom i da će ga, bude li strpljiv i očinski naklonjen, usmjeriti na pravi put. Nakon dvije godine, izgubivši u toj pustolovini mnogo vremena, energije i poprilično novca, bio je zadovoljan jer je napokon dogovorio sporazumni raskid radnog odnosa s problematičnim zaposlenikom. No njegovo će zadovoljstvo biti kratka vijeka: zavodljivi mladić doista je odlučio “ubiti oca”. Iako je prihvatio sporazumni raskid radnog odnosa, tužio ga je zbog neopravdanog otkaza. Jean-Paul priznaje da ne razumije njegovo ponašanje, ali ne želi priznati da je

njegov bivši zaposlenik manipulator. Umjesto toga, vjeruje da je mladić u teškoj situaciji. Istina, njegov neuspjeh na taj način dobiva “plemenitiji” značaj.

Marianne je zamalo svisnula tijekom krajnje neugodnog razvoda. Malo-pomalo, naučila se suprotstaviti mužu koji se pokazao kao vrlo lukav manipulator. Nije joj uspio oduzeti djecu i na kraju je čak pobjegao u inozemstvo. Marianne kao da potpuno shvaća kako funkcioniraju manipulatori. Prema bivšem mužu postavila se vrlo čvrsto. Prije nekog vremena, upoznala je novog partnera. Nametnuo joj je emocionalnu situaciju koja je posve suprotna njezinim vrijednostima. Ona, međutim, ne želi vidjeti da je posrijedi novi manipulator. Slušajući je, zapanjuje me s koliko kreativnosti objašnjava i opravdava njegovo ponašanje kojim je prisiljava da krši vlastita životna načela.

Prije nekoliko godina Sonia je uz moju pomoć bez mnogo muke ostavila muža, velikog manipulatora. Situaciju je iskoristila da se počne dokazivati na poslu, čak je upoznala doista sjajnog novog partnera. Kad je dogovorila sastanak sa mnom, bila je vrlo zabrinuta. Nazvao ju je bivši kolega koji je upravo osnovao vlastitu tvrtku i ponudio joj mjesto direktorice (zapravo, samo fiktivno) u novom poduzeću. Sonia je od prvoga dana osjećala da nešto nije u redu. Prisjetila se da tog kolegu nije cijenila ni dok su zajedno radili. Njezina priča je začuđujuća. Kao da neka druga osoba gleda sa strane i vidi sve nedosljednosti, praznine i žurnost s kojom se cijeli postupak vodi. Vrlo je jasno sagledala slijed

dogadaja. Pa ipak, iako je shvatila da je to zamka (mutan lik, žurba, stavljanje pred gotov čin, promjena prikaza činjeničnog stanja u zadnji čas), nije mogla ili nije znala kako se izvući. Ona zna da je to morala odbiti, ali nije bila u stanju. Srećom, zahvaljujući konzultacijama sa mnom, skupila je snagu i dala otkaz (samo mjesec dana nakon što je potpisala ugovor). Zatim je u pravnom smislu obavila sve potrebno kako se manipulator više ne bi koristio njezinim potpisom. Nakon nekoliko tjedana, bila je slobodna. Srećom, ta joj avantura nije previše naštetila: obeshrabren i uplašen jer je Sonia postala odlučna i promijenila ponašanje, manipulator joj je čak isplatio dug, i to bez rasprave. Dok smo raspravljale o tome što se sve moglo dogoditi, istaknula je dva važna elementa:

- Bivši kolega, iako antipatičan, izgovorio je neodoljive čarobne riječi: “Trebaš mi.”
- Iako je bila svjesna da se upušta u opasan pothvat, nije se usudila “izazvati skandal” kod odvjetnika kad je otkrila da treba potpisati nešto što nije bilo dogovoreno. Naknadno se međutim zapitala kako je odvjetnik mogao ovjeriti tako nepravičan ugovor.

Francine, Sonia, Marianne, Jean-Paul, Eric i toliki drugi...

Mnogi moji klijenti, čim su izašli iz jednog ovisničkog odnosa, postali su toliko bezbrižni da su, kao da su dobili amneziju, odmah upali u drugi... Zaboravljaju s kim imaju

posla i manipulatore ponovno počnu tretirati kao dobronamjerne i vrlo humane osobe. Ja ih izvana gledam kako pripremaju uvjete za svoj budući pakao. Kao da manipulatorima daju ključeve zatvora u koji naivno ulaze. Ali kako to da ne vide nešto što je očito — ako se držimo činjenica i djela? Jesu li odviše bezazleni i odviše velikodušni? Imaju li pretjeranu potrebu da budu voljeni, da budu korisni? Kamo su nestali mehanizmi zaštite? Je li riječ o odbijanju ili o nesposobnosti da se zaštite? Zašto ne mogu prihvatiti činjenicu da na svijetu postoje zli i zlonamjerni ljudi?

Sonia je vidjela kako zamka funkcionira, ali nije se znala izvući iz nje. Francine nije čak ni posumnjala da bi nova šefica mogla biti manipulatorica, ali se spustila na zemlju vrlo brzo nakon našeg razgovora.

Marianne je zabila glavu u pijesak i odlučila opravdati ponašanje svog novog partnera.

Eric je bistar i nesretan. Za malo ljubavi spreman je podnositi tiraniju nove partnerice, jednako kao što je trpio tiraniju bivše supruge.

Jean-Paul pak kao da jednostavno nije u stanju shvatiti o čemu ja to govorim... On uopće ne razumije pojam “manipulator”. Činjenice ga stalno opovrgavaju, ali on ustraje u uvjerenju da među ljudima mora postojati razumijevanje. I točka.

Dugo sam razmišljala o tome hoću li napisati ovu knjigu. Činilo mi se da sam već sve rekla, kako o manipulatorima, tako i o ljudima koji previše misle. Imala sam dojam da su informacije već tu, naočigled svima koji ih

žele osvijestiti. Taj se dojam dodatno pojačao kad sam se potrudila svoje knjige ponovno pročitati jer sam željela biti sigurna da se neću nepotrebno ponavljati. “Za boga miloga, pa sve je tu! Već sam sve rekla”, pomislila bih kod svake rečenice. “Kako to da se informacije nisu primile?”

U *Kako bolje misliti* čak sam vam priznala da sam se obeshrabrila i umorila od pokušaja da vas zaštitim od vas samih. Govorila sam vam: “Više ne mogu podnijeti bol koju vam ti gadovi nanose” i: “Na trenutke me dovodi do očaja vaš idealizam” te na kraju: “Više neću napisati ni retka da vas uvjerim.” Srećom, kod mene su obeshrabrenost i umor samo prolazne pojave.

Uostalom, budući da knjigu držite u rukama, jasno vam je da nisam održala riječ. I to ponajprije zahvaljujući vama. Svaki put kada bih spomenula želju da pišem o tome kako manipulatori i iznimnomisleći funkcioniraju nevjerojatno komplementarno, vaše bi se lice ozarilo na sam spomen naslova. “Da, da, napišite nam tu knjigu!” rekli ste mi. “Jako nam je potrebna!” Vaša su me očekivanja uvelike motivirala da krenem u istraživanje. “Ne postoje problemi, postoje samo rješenja!” jedna je od mojih deviza. Nisam prestajala misliti kako sigurno još uvijek ima putova koje nisam istražila i rješenja koja nisam pronašla. Počela sam tražiti veze, podudarnosti, sličnosti, suprotnosti i nadopunjavanja između manipulatora i žrtve. Pronašla sam toliko komplementarnosti između djelovanja manipulatora i funkcioniranja vašeg mozga da o tome svakako moramo razgovarati!

Došla sam do iznenađujućeg zaključka: što je osoba inteligentnija, to se njome lakše manipulira. Paradoksalno je, ali samo na prvi pogled. Inteligentna osoba naime nastoji razumjeti, pokušava prihvatiti gledište druge osobe, želi pronaći prostor za razumijevanje i ne želi odustati. Što je još gore, inteligentna osoba naivno je uvjerena da dijalog razrješava sve nesporazume. No, manipulator laže, poriče zbilju i namjerno proizvodi sukobe kojima se hrani. Ne možemo raspravljati s nekim tko je neiskren.

Posljednja prepreka koju je trebalo prevladati prije nego što počnem pisati bio je onaj ponor o kojem sam vam govorila u *Kako bolje misliti*: ponor koji se stvorio između moje dubinske analize manipulatora i onoga što o tome vi možete (ili želite) čuti. Nakon brojnih žrtava koje sam slušala i pratila te nakon svega što sam se naslušala u dvadeset četiri godine, više nemam dvojbi ni iluzija o tome tko su zapravo manipulatori.

Dobro znam da često pomislite kako sam upravo ja psihopat, jer psihopatima pripisujem psihopatske refleksije. Otkrivam istine koje su vam neugodne. Ili su jednostavno nezamislive? Međutim, doista postoje ljudi koji su okrutni, zli, opasni, skriveni iza savršene društvene maske. Nećete se od njih zaštititi time što ćete tu činjenicu poricati.

Katkada biste me, na našim susretima, gledali poprijetko dok sam vam govorila o crnilu duše vašeg manipulatora. Automatski biste počeli idealizirati i govoriti da “u svakom čovjeku mora biti nečega dobrog” i da “ljudi ne treba kategorički osuđivati”. No vaša teorija ne drži

vodu. Neke činjenice i neka djela ne mogu se obraniti. “Da tako živi vaš sin, vaša kći ili najbolji prijatelj, biste li im rekli da mora biti nečega dobrog u osobi koja im je to priuštila? — Dakle? Ipak ne?” Završila sam podsjetivši vas na vrlo gnjusne novije slučajeve iz crne kronike koji pokazuju da neke osobe mogu postupati proračunato i s hladnom okrutnošću. “Kako ćete objasniti postupke takve osobe? Gdje je u njoj ljudska dobrota?” Vaš zbu-njeni izgled sve govori: “Znam da takve stvari postoje, ali nikako ne mogu shvatiti smisao njihovih postupaka. To mi ne ide u glavu.”

Imala sam priliku upoznati se s doista dramatičnim svjedočenjima i potrudila sam se shvatiti što dovodi do takvih situacija, tako da sada imam gotovo izravan uvid u psihopatski način razmišljanja. Na seansi se usredotočim na podatke koje mi klijent izloži i mogu mu pomoći da predvidi i osujeti nevolje. Kažem mu: “Dakle, da sam ja vaš manipulator i da vas želim uništiti, evo što bih učinila.” Rijetko se prevarim, čak i u pogledu stupnja opasnosti. Klijenti su me počeli zvati “vidovita Milana”. Kad se vrate na seansu, govore mi: “Učinio/la je upravo ono što ste rekli! Srećom da sam to predvidio/jela.”

Prema tome, budući da takvo ponašanje ne razumijete, umjesto da se ljutite što ga razotkrivam, imajte povjerenja u mene, mogu vam ga objasniti, znam o čemu govorim!

Što nas više bude znalo, shvatilo, razotkrilo i nadasve se suprotstavilo neprihvatljivom ponašanju, to će u svijetu biti više mira i sklada kojima težite.

Među nama govoreći, iskreno, zar nemate boljeg načina da iskoristite svoju životnu radost, ljubav i energiju nego da dopuštate nekom odvratnom tipu da ih ubije? Jeste li spremni promijeniti se? Želite li jednom zauvijek otvoriti oči? Želite li uključiti tu spasonosnu kočnicu? Da?

Onda mi dopustite da vam objasnim kako manipulatori vašu mentalnu paučinu upleću u zamku, a nadasve kako da im to više nikada ne dopustite!